Näringsutskottets betänkande 1983/84: 15

om anslag m. m. på tilläggsbudget I inom industridepartementets område (prop. 1983/84: 25 delvis)

Ärendet

Proposition 1983/84: 25 med förslag om tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 behandlas i detta betänkande såvitt gäller bilaga 9 (industridepartementet) punkterna 2–4 och 6. Förutom anslag föreslås där vissa bemyndiganden m. m.

Vidare behandlas nio motioner som har väckts med anledning av propositionen. Motionerna gäller utvecklingsbolagen Z-Invest AB och AC-Invest AB (punkt 1) och tillverkningen av damstrumpor bl. a. i Borås (punkt 4).

TOLFTE HUVUDTITELN

C. Regional utveckling

1. **Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet.** Regeringen har under punkt 2 (s. 63) föreslagit riksdagen att godkänna vad föredragande statsrådet har förordat om överlåtelse av statens aktier i Z-Invest AB och AC-Invest AB till Sveriges Investeringsbank AB.

I motion 1983/84: 196 av Börje Hörnlund m. fl. (c) hemställs att riksdagen med avslag på vad som i propositionen anförts beträffande Z-Invest AB och AC-Invest AB som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen.

Propositionen

Från anslaget Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet bestrids bl. a. utgifter för medelstillskott till de regionala utvecklingsbolagen Z-Invest AB i Jämtlands län och AC-Invest AB i Västerbottens län. Beslut om finansiering av de två bolagen fattades av riksdagen år 1980 (prop. 1979/80: 125 s. 58, AU 1979/80: 29, rskr 1979/80: 362). Enligt beslutet avsågs staten förvalta aktierna till dess att ytterligare erfarenheter hade vunnits.

Det anförs i propositionen att bolagens verksamhet under rådande förutsättningar i huvudsak har varit framgångsrik. Det kan dock finnas anledning att förstärka bolagens kontakter med andra organ som arbetar med kreditgivning. Sveriges Investeringsbank AB bedöms i detta fall som en lämplig samarbetspartner. Avsikten är att statens aktier i bolagen skall

överlåtas till Investeringsbanken mot en symbolisk summa. De två bolagen skall framöver med oförändrat mål ha till uppgift att genom finansiella engagemang i olika former medverka till en gynnsam utveckling av näringslivet i de två berörda länen och angränsande regioner. Det avses ankomma på Investeringsbanken att närmare organisera verksamheten och tillsätta ledningen.

Motionen

I motionen anförs att bolagens verksamhet och inriktning inte är sådan att det nu finns skäl för att de skall överlåtas till Investeringsbanken. Enligt motionärernas mening bör verksamheten få drivas vidare i nuvarande form under ytterligare minst tre år för att tillräcklig erfarenhet skall ha vunnits om behovet av förändrat ägarskap. Särskilt betonas vikten av att bolagens lokala förankring bevaras. Motionärerna anser att behovet av resurstillskott liksom hittills bör tillgodoses av regionalpolitiska medel och via landstingen.

Utskottet

Enligt de beslut av riksdagen som ligger till grund för bildandet av utvecklingsbolagen Z-Invest AB och AC-Invest AB har vartdera bolaget, utöver ett startkapital av 5 milj. kr., tillförts 25 milj. kr. under en femårsperiod. Dessa medel har räknats av mot den regionalpolitiska ramen för budgetåren 1979/80–1983/84. Därtill kommer ett bidrag till vartdera bolaget med 1 milj. kr. per år under fem år från resp. landsting.

Utskottet finner det naturligt att de två regionala utvecklingsbolagen efter en femårig försöksperiod i direkt statlig ägo och med finansiering huvudsakligen från statsbudgeten knyts till ett statligt kreditinstitut med delvis likartade uppgifter. Utskottet vill peka på den förskjutning i Sveriges Investeringsbank AB:s engagemang mot mindre och medelstora företag som har skett under senare tid. Investeringsbanken bör kunna tillföra de två utvecklingsbolagen värdefull kompetens i fråga om etablering av industriell verksamhet grundad på utveckling av nya produkter. Utskottet delar inte motionärernas farhågor för att ägarbytet skulle minska utvecklingsbolagens möjligheter att spela en positiv roll i regionalpolitiken. Därvid förutsätter utskottet att den nye ägaren kommer att ta till vara den kompetens som finns inom ledningen för de båda bolagen och att styrelserna även i fortsättningen kommer att ha regional förankring. Motion 1983/84: 196 (c) avstyrks således. Regeringens förslag tillstyrks.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84: 25 bilaga 9 punkt 2 och med avslag på motion 1983/84: 196 godkänner vad föredragande statsrådet har anfört om överlåtelse av statens aktier i Z-Invest AB och AC-Invest AB till Sveriges Investeringsbank AB.

E. Energi

2. **Statens vattenfallsverk: Kraftstationer m. m.** Regeringen har under punkt 3 (s. 63–66) föreslagit riksdagen att godkänna vad föredragande statsrådet har anfört om ytterligare investeringsändamål under reservationsanslaget Statens vattenfallsverk: Kraftstationer m. m.

Propositionen

I propositionen anmäls två nya investeringsändamål under vattenfallsverkets anslag.

För om- och tillbyggnad av Upperuds kraftstation i Dalsland beräknas 10 milj. kr.

Vidare begärs bemyndigande för regeringen att, för andra typer av bolag än distributionsföretag, inom ramen för vattenfallsverkets anslag medge aktieförvärv eller bildande av bolag intill ett sammanlagt belopp av 75 milj. kr. för budgetåret 1983/84. Förslaget föranleds av att vattenfallsverket har begärt regeringens godkännande av avtal med fem kommuner i östra Norrbotten om samarbete i bolagsform för produktion och distribution av fjärrvärme.

De nya investeringsändamålen föranleder en utökning av vattenfallsverkets investeringsram för budgetåret 1983/84 med 85 milj. kr., vilket ryms inom ramen för tillgängliga anslagsmedel.

Utskottet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84: 25 bilaga 9 punkt 3 godkänner vad föredragande statsrådet har anfört om ytterligare investeringsändamål under reservationsanslaget Statens vattenfallsverk: Kraftstationer m. m.

G. Statsägda företag

3. **Ränta på statens skuld till Norrbottens Järnverk AB.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt 4 (s. 66) och hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84: 25 bilaga 9 punkt 4 till *Ränta på statens skuld till Norrbottens Järnverk AB* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 48 825 000 kr.

4. **Ersättning till Statsföretag AB för förlängd drifttid vid Eiserkoncernens strumpfabrik i Borås m. m.** Regeringen har under punkt 6 (s. 71–74) föreslagit riksdagen att till Ersättning till Statsföretag AB för förlängd drifttid vid Eiserkoncernens strumpfabrik i Borås m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 38 000 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1983/84: 187 av Kurt Ove Johansson m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande koncentration av Eisers tunna strumptillverkning till Malmö,

1983/84: 188 av Jörn Svensson m. fl. (vpk), vari hemställs att riksdagen

1. hos regeringen hemställer om en förutsättningslös utredning av strumptillverkningens möjligheter på sätt som anförs i motionen,

2. hos regeringen hemställer om en opartisk revision av Eiserkoncernen,

3. som sin mening ger regeringen till känna vad som i övrigt anförs i motionen,

1983/84: 192 av Christer Eirefelt (fp) och Hugo Bergdahl (fp), såvitt gäller hemställan (4) att riksdagen avslår förslaget om reservationsanslag på 38 milj. kr. till Ersättning till Statsföretag AB för förlängd drifttid vid Eiserkoncernens strumpfabrik i Borås m. m.

1983/84: 194 av Lahja Exner m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen

1. beviljar de föreslagna 38 000 000 kr. i ersättning till Statsföretag AB för förlängd drifttid vid Eiserkoncernens strumpfabrik i Borås,

2. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen i övrigt anförts angående hur omställningen skall ske,

1983/84: 195 av Erik Hovhammar m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (5) att riksdagen avslår förslaget att till Ersättning till Statsföretag AB för förlängd drifttid vid Eiserkoncernens strumpfabrik i Borås m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 38 000 000 kr.,

1983/84: 199 av Hans Nyhage (m) och Arne Svensson (m), vari hemställs att riksdagen

1. avslår regeringens förslag om 38 000 000 kr. till Statsföretag AB,

2. uttalar att Eiserkoncernens strumpfabrik i Borås skall privatiseras i enlighet med vad som anges i motionen,

1983/84: 202 av Marianne Stålberg m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts rörande stöd till Vinetta, strukturplan för strumptillverkningen i landet och behov av översyn av handelsavtal,

1983/84: 203 av Tage Sundkvist m. fl. (c), vari hemställs att riksdagen

1. avslår regeringens förslag i proposition 1983/84: 25,

2. begär att regeringen med Statsföretag AB förhandlar fram en lösning på sätt som skisserats i motionen.

Propositionen

I augusti 1983 beslöt AB Eiser, som är dotterbolag till Statsföretag AB, att koncentrera all tillverkning av tunna damstrumpor inom koncernen till AB Malmö Strumpfabriks enhet i Malmö. Detta väntades få som följd att ca 200 personer skulle bli friställda från enheten i Borås vid utgången av juni 1984. Statsföretag har på regeringens uppdrag lämnat offert beträffande kostnaderna för att upprätthålla driften vid strumpfabriken i Borås t. o. m. den 30 juni 1986.

Statsföretags offert baseras på en beräkning av Eisers extra kostnader för såväl förlängd drift i Borås under två år som vissa störningar i den planerade koncentrationen till Malmö. Det förutsätts att tillverkningen av tunna damstrumpor i Borås successivt dras ned under offertperioden och att koncernens tillverkning av grova strumpor i stället koncentreras dit. Enligt Statsföretags bedömning skulle ett beslut att i stället upprätthålla driften självständigt vid båda enheterna med nuvarande antal anställda innebära stora risker för en avveckling i både Malmö och Borås vid periodens utgång.

I propositionen uttalas att en förlängning av drifttiden vid strumpfabriken i Borås med två år bör ge såväl de anställda som kommunala och statliga organ skälig tid att ordna ny sysselsättning. Vidare anförs att Statsföretags offert uppfyller de av riksdagen ställda kraven på offertförfarandet och att offerten bör godtas.

Motionerna

Motionerna kan delas in i två grupper. I den första gruppen ingår fyra motioner av företrädare för moderata samlingspartiet, centerpartiet och folkpartiet, som med något olika motiveringar yrkar avslag på regeringens förslag om medel till Statsföretag.

I motionerna 1983/84: 192 (fp) och 1983/84: 195 (m) sker detta med hänvisning till att förslaget är ett exempel på sådant selektivt industristöd som folkpartiet och moderata samlingspartiet tidigare har motsatt sig, bl. a. för att det leder till snedvridningar av konkurrensen. I den sistnämnda motionen föreslås därjämte en rekonstruktion av Eiser genom försäljning till icke-statliga intressenter.

I motion 1983/84: 199 (m) föreslås en privatisering av strumpfabriken i Borås, i första hand genom att de anställda erbjuds att överta fabriken och driva den i egen regi. Enligt motionärerna bör staten därvid medverka med lånegarantier.

I motion 1983/84: 203 (c) skisseras ett alternativ till regeringens förslag innebärande att strumpfabrikerna i såväl Borås som Malmö lever vidare. Enheten i Borås bör därvid enligt motionärerna vara ett fristående företag utanför Eiserkoncernen och av Statsföretag tillföras ett aktiekapital av 10–12 milj. kr. jämte 4,5 milj. kr. för vissa investeringar.

I den andra gruppen av motioner innebär yrkandena att regeringens

förslag om medelsanvisning tillstyrks eller lämnas utan erinran. Motionärerna tar emellertid upp olika frågor om verksamheten vid Malmö Strumpfabriks anläggningar och om behov av stödåtgärder m. m.

I motion 1983/84: 187 (s) pekas på den starkt minskade sysselsättningen inom tekoindustrin i Malmö. Det anförs att frågan om förlängd drifttid vid strumpfabriken i Borås har skapat planeringsproblem och oro vid fabriken i Malmö. Motionärerna förutsätter att Eisers strukturplan, som syftar till att tillverkningen av tunna strumpor skall koncentreras till Malmö, genomförs med beslutsamhet och konsekvens.

I motion 1983/84: 194 (s) anges ett antal åtgärder som enligt motionärerna bör vidtas vid anläggningen i Borås för att medge omställning till helt eller delvis ny produktion. Bl. a. nämns vissa investeringar, marknadsföringsinsatser och hemtagning av produktion utomlands. Motionärerna anser vidare att en arbetsgrupp bör tillsättas med uppgift att bereda de anställda alternativa arbetstillfällen.

I motion 1983/84: 202 (s) behandlas frågan om vilka konsekvenser förlängd drift av Malmö Strumpfabriks enhet i Borås får för Strumpfabriken Vinetta AB i Östersund. Denna ägs av Kooperativa förbundet och är den enda konkurrenten inom landet till Malmö Strumpfabrik. Av de f. n. ca 400 anställda vid Vinetta har 100 nyligen varslats om uppsägning. Motionärerna anför att stödet till Eiser kan komma att snedvrida konkurrensen och att det finns uppenbar risk för att Vinetta, som lokaliserades till inlandet som en regionalpolitisk satsning, kommer att slås ut. Mot bakgrund därav föreslår motionärerna att en strukturplan upprättas för produktionen inom landet av damstrumpor m. m. och att vissa handelsavtal på området ses över. I avvaktan härpå behöver Vinetta enligt motionärerna bidrag till marknadsföring utomlands och till olika utvecklings- och utbildningsinsatser.

Även i motion 1983/84: 188 (vpk) pekas på sambandet mellan Vinetta och Malmö Strumpfabriks två anläggningar. Motionärerna anser att en snabb och förutsättningslös utredning av strumptillverkningens möjligheter bör komma till stånd. Företrädare för de anställda vid alla tre företagen bör delta och ha det avgörande inflytandet. I avvaktan på resultatet av utredningen och av en opartisk revision av Eiserkoncernen bör enligt motionärerna inga driftsinskränkningar eller nedläggningar ske.

Utskottet

Utskottet vill först erinra om de allmänna förutsättningarna för behandlingen av det aktuella ärendet.

Eiserkoncernen, som sedan år 1978 ingår i Statsföretagsgruppen, har redovisat förluster under de senaste fem åren. Under perioden har antalet anställda minskat från ca 5 900 till ca 3 800. Statsföretag beslöt våren 1983 att under en treårsperiod ge Eiser ett kapitaltillskott av ca 275 milj. kr.

Ytterligare kapitaltillskott för förlusttäckning kan inte påräknas. I enlighet med de riktlinjer som enligt statsmakternas beslut (prop. 1982/83:68, NU 1982/83:25, rskr 1982/83:181) gäller för Statsföretagsgruppen skall Eisers verksamhet drivas med sikte på lönsamhet och med affärsmässiga bedömningar som grund. Eisers beslut att flytta tillverkningen av tunna damstrumpor inom AB Malmö Strumpfabrik från Borås till Malmö ingår som ett led i Eisers strävanden att skapa en långsiktigt konkurrenskraftig verksamhet på en krympande marknad.

Med hänsyn till de ogynnsamma sysselsättningseffekterna av en nedläggning i Borås har regeringen begärt en offert från Statsföretag beträffande kostnaderna för upprätthållande av driften där under ytterligare två år. Enligt de regler för offertförfarandet som statsmakterna har fastställt skall offerterna innebära rimliga ekonomiska lösningar för Statsföretag. Den offert som Statsföretag nu har lämnat bedöms av regeringen som godtagbar. Förutsatt att riksdagen anvisar medel för ändamålet avses ett civilrättsligt avtal mellan staten och Statsföretag komma att träffas.

Utskottet har nu i första hand att ta ställning till regeringens förslag om medelsanvisning för Statsföretags offert och därmed till frågan om driften vid strumpfabriken i Borås skall förlängas med två år eller ej.

I motionerna 1983/84:192 (fp), 1983/84:195 (m), 1983/84:199 (m) och 1983/84:203 (c) yrkas avslag på förslaget. I de två förstnämnda motionerna sker detta främst på den grunden att motionärerna motsätter sig selektiva åtgärder som snedvrider konkurrensen. Även i några av de övriga motionerna påtalas risker för sådana effekter av ett stöd till Eiser framför allt på det tredje företaget inom denna del av textilbranschen, nämligen Strumpfabriken Vinetta AB i Östersund.

Utskottet bedömer att de negativa effekterna för de andra företagen i branschen av förlängd drift i Borås bör bli måttliga, främst på grund av att det rör sig om drift under en begränsad period. Offerten innebär endast en viss fördröjning av Eisers strukturellt betingade planer på att koncentrera tillverkningen av tunna damstrumpor till Malmö. Utskottet bedömer även att sysselsättningsproblemen vid en snabb avveckling av strumptillverkningen i Borås skulle komma att bli svåra att bemästra med de medel som annars står till buds. Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag. Utskottet avstyrker motionerna 1983/84:192 (fp), 1983/84:195 (m), 1983/84:199 (m) och 1983/84:203 (c) i berörda delar.

Avslagsyrkandena i de två sistnämnda motionerna grundas på uppfattningen att Boråsfabriken har möjligheter att överleva om den bryts ut ur Eiserkoncernen. I motion 1983/84:199 (m) föreslås en privatisering, i första hand genom att de anställda ges möjlighet att överta fabriken med hjälp av statliga lånegarantier. I motion 1983/84:203 (c) presenteras ett annat alternativ, innebärande att Boråsfabriken blir ett självständigt företag inom Statsföretagsgruppen. Det förutsätts i motionen att Statsföretag skjuter till aktiekapital och medel för vissa investeringar. En sådan lösning antas dock

av motionärerna komma att medföra lägre kostnader för staten än den aktuella offerten.

Utskottet erinrar om att Statsföretag redan har avvisat ett alternativ innebärande fortsatt drift på nuvarande nivå vid såväl fabriken i Borås som fabriken i Malmö. Till grund härför ligger Statsföretags bedömning att det saknas tillräckligt marknadsunderlag för att båda enheterna skall kunna fortleva. Med hänsyn härtill torde det inte vara möjligt att inom ramen för offertförfarandet få till stånd en sådan lösning som avses i motion 1983/84: 203 (c). Beträffande yrkandet i motion 1983/84: 199 (m) på en privatisering hänvisar utskottet till vad som anfördes vid behandlingen våren 1983 av ett liknande motionsyrkande (NU 1982/83: 42 s. 31). Utskottet påpekade då att rekonstruktionen av Eiser kan komma att leda till försäljning av vissa enheter och att också en försäljning till de anställda kan bli aktuell. Utskottet har alltså ingen principiell erinran mot förslaget. I det här aktuella fallet ser emellertid inte utskottet att en privatisering av Boråsfabriken skulle kunna skapa förutsättningar för en långsiktigt lönsam verksamhet i såväl Malmö som Borås. De två berörda motionerna avstyrks i ifrågavarande delar.

Utskottet övergår härefter till att behandla de motioner som innehåller synpunkter och önskemål i anslutning till regeringens förslag utan att detta därmed avstyrks. Flertalet av de frågor som tas upp i dessa motioner får anses ligga vid sidan av frågan om Statsföretags offert.

I motion 1983/84: 187 (s) begärs att Eisers strukturplan, syftande till att tillverkningen av tunna strumpor skall koncentreras till Malmö, skall genomföras med beslutsamhet och konsekvens. Enligt utskottets mening framgår det klart att regeringens förslag förutsätter en sådan koncentration, om än med viss fördröjning. Vid ett bifall till förslaget behövs alltså inget särskilt uttalande av riksdagen i frågan. Motionen avstyrks således.

I motionerna 1983/84: 188 (vpk), 1983/84: 194 (s) och 1983/84: 202 (s) tas upp olika frågor om stöd till de berörda företagen och om strukturen inom denna del av textilbranschen.

Utskottet vill här först erinra om några av de möjligheter som i dag står till buds främst inom ramen för det branschprogram för tekoindustrin som administreras av statens industriverk. Individuellt stöd kan lämnas till företag i form av bidrag bl. a. till konsultundersökningar i samband med omställningar och till exportfrämjande åtgärder. Bidrag kan också lämnas till kollektiva marknadsföringsåtgärder med inriktning på hemmamarknaden. Vidare anvisades i samband med 1983 års beslut om åtgärder för tekoindustrin särskilda medel för arbetsmarknadsutbildning inom branschen. Enligt vad utskottet har erfarit bereds förslag om vissa andra åtgärder på utbildningsområdet f. n. inom arbetsmarknadsdepartementet.

Vad gäller förslagen i några av motionerna om en strukturplan för tillverkningen av tunna strumpor vill utskottet peka på möjligheten av att industriverket inom ramen för branschprogrammet utför en delbranschstu-

die. Som nämnts kan också företagen söka konsultbidrag för ändamålet.

Utskottet vill framhålla att de möjligheter som här har angetts står öppna inte bara för Malmö Strumpfabrik utan även för Vinetta i Östersund.

Utskottet finner alltså att de i motionerna framförda önskemålen om olika åtgärder i stor utsträckning kan tillgodoses inom ramen för det befintliga tekostödet. Motionerna torde i dessa delar inte böra föranleda något uttalande av riksdagen.

Samma gäller förslaget i motion 1983/84: 194 (s) om tillsättande av en arbetsgrupp med ansvar för att bereda de anställda vid strumpfabriken i Borås alternativa arbetstillfällen. Utskottet räknar med att åtgärder på detta område kommer att vidtas genom länsmyndigheternas försorg och att därvid de förslag som har förts fram i denna och andra här berörda motioner kommer att prövas förutsättningslöst.

Beträffande yrkandet i motion 1983/84: 188 (vpk) om en opartisk revision av Eiserkoncernen erinrar utskottet om att ett liknande yrkande avstyrktes av utskottet våren 1983 (NU 1983/83: 43 s. 30). Utskottet ansåg då att det saknades anledning för riksdagen att begära en revision mot bakgrund av att rekonstruktion av Eiserkoncernen pågick efter de riktlinjer som riksdagen nyligen hade angivit. Utskottet intar samma ståndpunkt i dag.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 1983/84: 188 (vpk), 1983/84: 194 (s) och 1983/84: 202 (s).

Utskottet hemställer

1. beträffande *ersättning till Statsföretag*
   att riksdagen med bifall till proposition 1983/84: 25 bilaga 9 punkt 6 och motion 1983/84: 194 yrkande 1 och med avslag på motion 1983/84: 192 yrkande 4, motion 1983/84: 195 yrkande 5, motion 1983/84: 199 yrkande 1 och motion 1983/84: 203 yrkande 1 till *Ersättning till Statsföretag AB för förlängd drifttid vid Eiserkoncernens strumpfabrik i Borås m. m.* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 38 000 000 kr.,
2. beträffande *utbrytning av strumpfabriken i Borås ur Eiserkoncernen*
   att riksdagen
   a) avslår motion 1983/84: 199 yrkande 2,
   b) avslår motion 1983/84: 203 yrkande 2,
3. beträffande *vissa stödåtgärder m. m.*
   att riksdagen avslår
   a) motion 1983/84: 187,
   b) motion 1983/84: 188,
   c) motion 1983/84: 194 yrkande 2,
   d) motion 1983/84: 202.

Stockholm den 9 december 1983

På näringsutskottets vägnar
NILS ERIK WÅÅG

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Tage Sundkvist (c), Gunnar Nilsson i Stockholm (s), Lilly Hansson (s), Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Karl-Erik Häll (s), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp), Birgitta Johansson (s), Per-Richard Molén (m), Per-Ola Eriksson (c) och Sylvia Petterson (s).

Reservationer

1. Överlåtelse av statens aktier i regionala utvecklingsbolag (punkt 1)

Tage Sundkvist (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "förslag tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner inte att det i propositionen har anförts tillräckligt vägande skäl för att de två utvecklingsbolagen nu skall föras över till Investeringsbanken. I likhet med motionärerna anser utskottet att utvecklingsbolagens nuvarande organisation och finansiering är lämplig med hänsyn till verksamhetens syfte och inriktning. Därför bör enligt utskottets mening verksamheten få drivas vidare i nuvarande form med bevarad regional förankring i minst tre år till. Utskottet föreslår ett uttalande av riksdagen till regeringen av denna innebörd. Därmed tillgodoses önskemålet i motion 1983/84: 196 (c).

dels att utskottet under punkt 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 196 och med avslag på proposition 1983/84: 25 bilaga 9 punkt 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Ersättning till Statsföretag (punkt 4 mom. 1)

Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp) och Per-Richard Molén (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet bedömer" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet har starka invändningar av både principiell och praktiskt art mot det av regeringen föreslagna stödet till Eiser. Förslaget står i uppenbar strid mot vad som enligt utskottets mening bör vara en grundprincip för det

statliga stödet till tekoindustrin, nämligen att stödet skall inriktas på generella åtgärder och utformas på ett sådant sätt att konkurrens på lika villkor kan upprätthållas i branschen. Det är enligt utskottets mening uppenbart att en förlängd drifttid för strumpfabriken i Borås kommer att ha en negativ effekt på såväl strukturarbetet inom Eiser som verksamheten inom Vinetta. Utskottet instämmer alltså i den kritik mot regeringens förslag som framförs i bl.a. motionerna 1983/84: 192 (fp) och 1983/84: 195 (m). Med hänvisning härtill tillstyrker utskottet motionerna i ifrågavarande delar och avstyrker regeringens förslag.

dels att utskottet under punkt 4 moment 1 bort hemställa

1. beträffande *ersättning till Statsföretag*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84: 192 yrkande 4, motion 1983/84: 195 yrkande 5, motion 1983/84: 199 yrkande 1 och motion 1983/84: 203 yrkande 1 avslår proposition 1983/84: 25 bilaga 9 punkt 6.

3. Ersättning till Statsföretag (punkt 4 mom. 1)

Tage Sundkvist (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet bedömer" och slutar med "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte godta regeringens förslag, som synes förutsätta att driften av strumpfabriken i Borås under alla förhållanden måste läggas ned. Statsföretags offert innebär också att fortsatt drift i Borås efter den 1 juli 1986 blir omöjlig. Enligt utskottets mening bör i stället eftersträvas en lösning som innebär att både strumpfabriken i Borås och den i Malmö ges möjlighet att fortleva. Ett alternativ som innebär en sådan lösning redovisas i motion 1983/84: 203 (c), i vilken avslag yrkas på regeringens förslag. Utskottet återkommer till frågan om ett sådant alternativ i samband med behandlingen av motionen. Regeringens förslag avstyrks.

Även i motionerna 1983/84: 192 (fp), 1983/84: 195 (m) och 1983/84: 199 (m) yrkas avslag på propositionen. Vad utskottet här har föreslagit innebär att dessa motioner formellt sett blir tillgodosedda. I dem anges dock inget genomförbart alternativ till regeringens förslag. Ett beslut om avslag på regeringens förslag utan att samtidigt en positiv lösning anvisas skulle enligt utskottets mening kunna få förödande konsekvenser för strumpfabrikerna i Borås och Malmö.

dels att utskottet under punkt 4 moment 1 bort hemställa

1. (=reservation 2).

4. Utbrytning av strumpfabriken i Borås ur Eiserkoncernen (punkt 4 mom. 2)

Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp) och Per-Richard Molén (m) anser att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "ifrågavarande delar" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör rekonstruktionsarbetet inom Eiser baseras på en försäljning av företag inom gruppen till icke-statliga intressenter. Sådana försäljningar bör ske på affärsmässiga villkor utan inslag av statliga subventioner. Yrkandet i motion 1983/84: 199 (m) innebär emellertid att staten medverkar till en privatisering genom statliga lånegarantier, vilket utskottet inte kan förorda. Även yrkandet i motion 1983/84: 203 (c) synes förutsätta statligt stöd. De två motionerna avstyrks i berörda delar.

5. Utbrytning av strumpfabriken i Borås ur Eiserkoncernen (punkt 4 mom. 2)

Tage Sundkvist (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "ifrågavarande delar" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening har Statsföretag i sina bedömningar tagit alltför stor hänsyn till Eiserledningens strävanden att koncentrera tillverkningen av tunna strumpor. Utskottet delar motionärernas uppfattning att andra ägarförhållanden skulle innebära bättre förutsättningar för Boråsfabrikens fortlevnad. Redan i dag finns vid företaget en lönsam tillverkning och goda avsättningsmöjligheter såväl i Sverige som på export. Utskottet anser i likhet med motionärerna att de resultat som hittills har nåtts pekar på att det finns förutsättningar för att vidareutveckla företaget.

Den privatisering av Boråsfabriken som föreslås i motion 1983/84: 199 (m) ger dock enligt utskottets mening inga förutsättningar för fortsatt drift på längre sikt. I stället förordar utskottet den lösning inom Statsföretagsgruppens ram som skisseras i motion 1983/84: 203 (c). I enlighet med vad som föreslås i motionen bör regeringen ta upp förhandlingar med Statsföretag med sikte på att en sådan lösning skall genomföras. Utskottet räknar liksom motionärerna med att medelsbehovet därvid kommer att bli väsentligt lägre än enligt regeringens nu föreliggande förslag. Vad utskottet här har anfört bör ges regeringen till känna som riksdagens mening.

dels att utskottet under punkt 4 moment 2 bort hemställa

2. beträffande *utbrytning av strumpfabriken i Borås ur Eiserkoncernen* att riksdagen
   a) avslår motion 1983/84: 199 yrkande 2,
   b) med bifall till motion 1983/84: 203 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Överlåtelse av statens aktier i regionala utvecklingsbolag (punkt 1)

Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp) och Per-Richard Molén (m) anför:

I propositionen lämnas ingen närmare redovisning av bakgrunden till förslaget om överlåtelse av aktierna i Z-Invest och AC-Invest till Investeringsbanken. Enligt vår mening är frågan om de regionala utvecklingsbolagens roll i den framtida närings- och regionalpolitiken i behov av en grundlig analys. Vi avser att återkomma till denna fråga. I avvaktan härpå är vi beredda att nu godta regeringens förslag.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1983